

Haz: Ali Aktan, Ayhan Öztürk, II. Kayseri ve Yöresi
Tarih Sempozyumu Bildirileri [16-17 Nisan
1998], Kayseri 1998, s.69-74.

DN.97980

040685

KAYSERİLİ DEVLET ADAMI
DÜRRİ MEHMED EFENDİ VE LAYİHASI

Yrd.Doç.Dr.Kayhan ATIK*

Makarrı ulema olan Kayseri'de bilindiği gibi Halil Paşa, Davud-ı Kayserî, İbrahim Tennurî gibi birçok ilim adamı ve devlet adamı yetişmiştir. Benim sizlere arz edeceğim şahsiyet ise Kayserili Devlet Adamı Dürrî Mehmet Efendi'dir. DürrîEfendi isim olarak bilinse de onun lâyihası pek fazla bilinmemektedir. Çünkü onun eseri iki ciltlik tarihi yazıları ihtiva eden bir eserin içerisinde bir bölümdür. Bu vesile ile biz de hem DürrîEfendi'yi hemde onun lâyihasını tanıtmak istedik.

Dürrî Mehmed Efendi'nin doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. 1794 yılında öldüğü bilindiği için, o sıralarda da altmış yaşında olduğu belirtildiğine göre muhtemelen 1734 yılında Kayseri'de doğmuştur. Eğrikapılı Nakkâşbaşı Mustafa Ağa'nın oğludur. Tahsili ve yetişmesi hususunda fazla bilgiye sahip değiliz. Fakat bununla birlikte çocukluk ve gençlik yıllarının makarrı ulema olan Kayseri'de iyi bir tahsil ve terbiye görerek geçtiği muhakkaktır.¹

Dürrî Mehmed Efendi Kayseri'den İstanbul'a giderek 1751'de Divân kalemine girdi. Uzun müddet bu görevine devam ettikten sonra 1768'de mükaleme kâtibi oldu. Daha sonra kabiliyet ve başarısından dolayı, Dîvân-ı Hümâyûn Kisedarlığı'na getirildi. 18 Mart 1774 yılında Abdülkerim Efendi maiyetinde Ruslarla barış görüşmelerini yürütmek üzere Bükreş'e gönderildi. 1782 Temmuz'unda Ordu-yu Hümâyûn'da küçük tezkirecilik ve sonra mektupçu olmuştur. 1790 yılında Prusya, İngiltere ve Felemenk(Hollanda) devletleri ile, Ziştovi kasabasında yapılacak görüşmeler için, Osmanlı Devleti tarafından, Reisü'l-Küttâb Abdullah Berri Efendi, İstanbul pâyclilerinden İsmet Bey ve Mektupçu Dürrî Mehmed Efendi, birinci, ikinci ve üçüncü delege olarak atandılar.

Bunlar Nemçe Devleti delegeleri ve aracı devletler görevlileri ile müzakerelere oturdular. Uzun süren görüşmeler ve tartışmalardan sonra 11 Ağustos 1791 günü barış antlaşması düzenlenerek imzalandı.² Aynı yıl mektupçuluk ser halife bulunan Sadık

* Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi

1- Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmânî*, İstanbul 1311, II, 338; Ahmed Resmi Efendi, *Sefinetü'r-Rü'esâ*, İstanbul 1269, 68a-68b.

2- Mehmed Süreyya, II, 338; Ahmed Resmi Efendi, 68a-68b; Mustafa Nuri Paşa, *Netâyicü'l-Vukuât*, Kurumları ve Örgütleriyle Osmanlı Tarihi, Haz. Neşet Çağatay, Ank.1987,

TABLO IV

Sıra No:	Defter Sayfa No:	Müminin Adı	Olurduğu Yer	Medeni Hali	Çocuk Sayısı			Tereke Toplamı	Mihnet-i İhracat Borçvesiyet	Sahibül-Baki
					Erkek	Kız	Yâris Sayısı			
1	134/137	Hürsüma bint-i Samavenk	Sınkçı Mh.	Evli	2	1	6	112k. 20 p.	5 k. 20 p.	107 k.
2	134/147	... bint-i Vanlı Elvani	Tavukçu Mh.	Bekâr	-	-	2	118 k.	6 k. 30 p.	111 k. 10 p.
3	134/150	Anna bint-i Elvani	İslim Paşa Mh.	Evli	5	1	8	184 k.	7 k. 13 p.	176 k. 27 p.
4	134/172	... bint-i Ohan Lisat bint-i Dimliri	Sınkçı Mh.	Evli	1	2	6	96 k.	4 k.	92 k.
5	134/174	Seferyan bint-i İlder	Köyçekan Mh.	Evli	-	-	3	45 k.	2 k. 20 p.	42 k. 20 p.
6	136/17	Hürsüma bint-i Abraham	Dadec Mh.	Evli	-	3	4	150 k.	6 k.	144 k.
7	136/57	Anastias	Harpüt Mh.	Evli	3	1	7	149 k.	6 k.	143 k.
8	138/69	Hürsüma bint-i Sefer	Etkilet Karyesi Mh.	Evli	4	2	7	106 k.	4 k.	102 k.
9	138/90	Hürsüma bint-i Sefer	İslim Paşa Mh.	Evli	3	2	7	1102 k. 20 p.	36 k. 20 p.	1066 k. 20 p.
10	138/119	Hürsüma bint-i Sefer	Sayacı Mh.	Evli	2	2	6	96k.	5 k.	91 k.

ZİMİMİ KADINLAR

MADDE SAYIMLANDIKTAN
SONRA GÖLEN OKUMAN

20 TEMMUZ 2004